

Nog een brief van De Schoolmeester

OLF PRAAMSTRA

Zoals Marita Mathijssen in haar documentair-kritische uitgave van de brieven van De Schoolmeester mededeelt, bevindt het overgrote deel van de brieven van Gerrit van de Linde zich in het particuliere archief Van Lennep dat berust in het Gemeentearchief te Amsterdam. Een intensief en uitvoerig archiefonderzoek en speurtochten in Nederland, Noord-Frankrijk, Engeland en zelfs Australië leverden slechts een handvol andere op.¹ Na dit onderzoek te hebben afgesloten, verzorgde mevrouw Mathijssen in 1987 een volledige uitgave van alle bekende brieven van De Schoolmeester.

Aan deze uitgave kan nu een nieuwe brief worden toegevoegd. Tijdens onderzoek in het archief van de senaat en faculteiten van de universiteit te Leiden – dit in verband met de voorbereiding van een studieuitgave van Klikspaans *Studentenschetsen* –, stuitte ik op een brief van Van de Linde, geschreven in zijn hoedanigheid als redacteur van de Leidse *Studenten-Almanak* voor 1832. Dat Van de Linde deel uitmaakte van die redactie was al bekend en stond ook in brief nummer 4 van de editie-Mathijssen. Wat deze brief, die een maand eerder werd geschreven dan nr. 4 en die als nummer 3a in de genoemde editie geplaatst zou moeten worden, interessant maakt, is dat nog eens onderstreept wordt hoe groot Van de Linde's bemoeienis was met de almanak van 1832. Hij schreef het 'Verhaal van de lotgevallen der compagnie vrijwillige jagers der Leydsche Hoogeschool',² welk verhaal in feite in plaats kwam van het gebruikelijke 'Vervolg van de korte geschiedenis der Leydsche Hoogeschool', dat in deze jaargang tot slechts enkele pagina's is teruggebracht. Op grond van de inhoud ervan is het overigens zeer waarschijnlijk, dat ook dit 'Vervolg van de korte geschiedenis' door Van de Linde is geschreven.³ Het feit dat Van de Linde deze brief schrijft, gevoegd bij het gegeven dat hij in deze almanak de lotgevallen van de Leidse studenten gedurende het afgelopen jaar beschrijft – een taak die traditiegetrouw aan de praeses van de redactie werd toevertrouwd⁴ –, maakt het waarschijnlijk, dat hij dat jaar fungeerde als praeses van de redactie van de almanak. Voor 't overige behelst deze brief niet meer dan een tamelijk formeel verzoek, waarvan de uitgave echter zijn rechtvaardiging vindt in de eerder genoemde compleetheid van de editie-Mathijssen.

Bedoeld als aanvulling op de documentair-kritische editie van de brieven van De Schoolmeester, is de uitgave van deze brief zoveel mogelijk in overeenstemming met deze editie en voorzien van het nummer 3a.

1
Aan
Den Rector en Senaat der
Leijdsche Hoogeschool.

Weledele Hooggeleerde Heeren,

5 De indruk welken, de aan ons, tijdens ons verblijf te Eindhoven, door den Senaat toegezonden brief, op allen, aan wie dezelve gerigt was, te weeg bragt, deed dadelijk den wensch ontstaan om, door het drukken van dit stuk, in de gelegenheid te worden gesteld, uit deszelfs lezing al de opbeuring en het nut te trekken, welke blijkbaar met de toezending van hetzelfde waren
10 bedoeld.

Door eene lithographie, alleen voor de compagnie bestemd, werd dan ook kort daarna zooveel mogelijk aan dezen wensch voldaan. Na onze terugkomst evenwel deden velen het verlangen blijken dat deze hartelijke toespraak meer algemeen mogt worden verkrijgbaar gesteld, opdat ieder hierdoor zich op
15 nieuw zou kunnen overtuigen van de blijken van deelneming en genegenheid welke de uitgetrokken' kweekelingen der Leijdsche Hoogeschool van hunne geliefde Leermeesters, ook gedurende hunne afwezigheid, mogten ontvangen. Het is om deze reden dat de Commissie, belast met de redactie van den Studenten-Almanak, de vrijheid neemt zich tot UWEdHooggeleerden te
20 wenden, met het verzoek, boven gemelden brief, in den jaargang voor 1832, welke eerlang het licht zal zien, te mogen plaatsen; terwijl zij zich tevens veroorlooft dezelfde vergunning te vragen voor het opnemen van den brief van rouwbeklag, door de familie van onzen gesneuvelden vriend Beekman, van UWEdHooggeleerden ontvangen, ten einde ook hierdoor aan de nage-
25 dachtenis van dien jongeling eene waardige hulde te kunnen bewijzen. De inwilliging van dezen algemeen te kennen gegeven wensch, zou de verpligting der Leijdsche jagers jegens hunne Hooggeleerden grootelijks vermeerderen, en de Commissie durft zich vleijen met het ontvangen van een gunstig antwoord te worden vereerd en verheugd, terwijl zij, na voor hare vrijmoedigheid verschooning gevraagd te hebben, de eer heeft zich te teekenen, met
30 de verschuldigde gevoelens van eerbied en hoogachting.

De Commissie voornoemd en
namens dezelve

G. van de Linde Jz.

Leijden den 30 November 1831.

Annotaties

- 1 *de rector en senaat der Leijdsche Hoogeschool* – het bestuur van de universiteit was in handen van de senaat (bestaande uit alle gewone hoogleraren), die vergaderde onder voorzitterschap van de rector magnificus. Rector magnificus op het moment van schrijven was W.A. Van Hengel (1779-1871), hoogleraar theologie te Leiden.
- 5 *tijdens ons verblijf te Eindhoven* – in 1830 was de Belgische opstand uitgebroken, wat onder de Nederlandse studenten, na een oproep van de koning, leidde tot een golf van vaderlandsliefde. Vrijwillig boden zij hun diensten aan om het opstandige België gewapenderhand tot de orde te roepen. In november vertrok het 'Vrijwillig Jager-Corps der Leydsche Hoogeschool' uit Leiden, op weg naar Brabant, waar de studenten van de ene plaats naar de andere gevoerd werden, totdat ze op 18 april naar Eindhoven gedirigeerd werden, waar ze tot het begin van de eigenlijke oorlogshandelingen, en ook na afloop van de Tiendaagse Veldtocht, zouden vertoeven. (J. Bel, W. Otterspeer, P. van Zonneveld, *De Leidse Jagers, 1830-1831, Student-Vrijwilligers en de Belgische Opstand*, Leiden, 1981, p. 44-62)
- 5-6 *door den Senaat toegezonden brief* – als bijlage D is deze brief toegevoegd aan Van de Linde's 'Verhaal van de lotgevallen der compagnie vrijwillige jagers der Leydsche Hoogeschool'. De brief, gedateerd 4 september 1831, was bedoeld om de studenten op te beuren na het teleurstellende bericht, dat zij na afloop van de oorlogshandelingen niet onmiddellijk naar Leiden konden terugkeren, maar voor nog onbepaalde tijd in Eindhoven paraat moesten blijven. Zie *Studenten-Almanak*, voor 1832, Leyden, [1832], p. 173-176.
- 11 *eene lithographie* – de brief van de senaat werd zichtbaar door middel van een steendruk vermenigvuldigd. Van deze litho zijn geen exemplaren bewaard.
- 22-24 *den brief van rouwbeklag, door de familie van onzen gesneuvelden vriend Beekman, van UWEdHooggeleerden ontvangen* – L.J.W. Beeckman (1812-1831) werd tijdens een enigszins onbezonnen en roekeloze actie op 5 augustus 1831, de vijfde dag van de Tiendaagse Veldtocht, doodgeschoten. (J. Bel, W. Otterspeer, P. van Zonneveld, *De Leidse Jagers, 1830-1831, Student-Vrijwilligers en de Belgische Opstand*, Leiden, 1981, p. 69) De condoléancebrief van rector en senaat van de universiteit van Leiden aan zijn moeder, gedateerd 1 september 1831, werd als bijlage H toegevoegd aan Van de Linde's 'Verhaal van de lotgevallen der compagnie vrijwillige jagers der Leydsche Hoogeschool'. Zie *Studenten-Almanak*, voor 1832, Leyden, [1832], p. 181-182.

Verantwoording van de leestekst

Overlevering: UB Leiden. Archief van de Senaat en Faculteiten van de Leidse Universiteit, inv. nr. ASF 318, Documenta Actorum (Bijlagen tot de Acta Senatus), febr. 1829-febr. 1834. 1 dubbel vel 32.3 x 40; 2 zijden beschreven.

Tekstverantwoording: 7 <het>den> 9 <deszelfs>>de>

11 <verkrijgbaar>>bestemd> 17 /ook/ 21 /tevens/ 25 /kunnen/

Noten

- 1 Vergl. Marita Mathijssen, *De brieven van De Schoolmeester, documentair-kritische uitgave*, dl. 3 (Amsterdam 1987) 26-27.
- 2 Vergl. *De gedichten van den schoolmeester*, ed. T. van Deel, M. Mathijssen ('s-Gravenhage 1975) XLIX.
- 3 En op grond van een opmerking op p. 95 van dit 'Vervolg van de korte geschiedenis' zou men kunnen concluderen, dat Van de Linde ook de auteur is geweest van deze kroniek in de *Studenten-Almanak* voor 1831.
- 4 Vergl. [R.A. Kerkhoven], 'Vervolg van de korte geschiedenis der Leydsche Hoogeschool (van December 1842 tot December 1843)', in: *Studenten-Almanak*, voor 1844 (Leiden [1843]) 101-102.